

Anna Staňková

Josef Šimánek: *Oživé mramory* – ediční příprava a komentář k souboru povídek

posudek bakalářské práce

Ústav české literatury a komparatistiky FF UK

Anna Staňková se ve své práci zaměřila na Josefa Šimánka – básníka, prozaika a dramatika zvláštní obraznosti, jehož osobitost si jistě zaslouží literárněhistorické připomenutí, a to nejen pro jeho vztah k okultismu či spiritismu, který je v posledních desetiletích převážně registrován.

Podstatou předložené práce je nová ediční příprava souboru povídek *Oživé hroby* (text, ediční zpráva, vysvětlivky) – i když v abstraktu a v Úvodu předložené práce lze zaznamenat další zaměřené cíle: reflexe dobového ohlasu sbírky, přehled života a díla Josefa Šimánka i „podrobnější reflexe uvedené sbírky“, „samotný text práce tvoří ediční zpráva k této sbírce“, „součást práce tvoří poměrně rozsáhlá příloha, a to kompletní přepis sbírky v podobě dle současné pravopisné normy“, cílem je „připravit nové, kritické vydání“. Tyto poněkud nejasné i rozporuplné formulace vyvolávají otázky po stratifikaci zvolených cílů (co je podstatné, co je příloha, co edice a co přepis? apod.), po relevanci a vzájemném vztahu jednotlivých rovin práce a členění celku; tomu odpovídá i matoucí nadpis jediného oddílu (o 6 kapitolách) mezi Úvodem a Závěrem – Komentář a ediční zpráva –, pod něj spadá vlastně vše, včetně samotné edice...

První kapitoly jsou věnovány stručnému autorovu životopisu a přehledu jeho díla, a to především prozaického a s důrazem na tematizovaný knižní soubor, i když poněkud neuspořádaně. Vzhledem k této literárněhistorické charakteristice se naskýtá otázka: Jak by bylo možné (s ohledem na jedinečnost Šimánkovy autorské metody a stylizace) přesněji charakterizovat vztah mezi jeho „dekadentním laděním“ a „prvky exotiky, okultismu, mystiky“?

Následující kapitola Reflexe souboru *Oživené mramory* začíná konstatováním: „Soubor *Oživé mramory* se dočkal kritických reflexí až po svém druhém vydání roku 1920“ (s. 17). Není však pravdivé, což lze jednoduše zjistit v Retrospektivní bibliografii (ÚČL AV ČR), výběr recenzí je uveden samozřejmě i v hesle Lexikonu české literatury. Koneckonců autorka některé recenze původního vydání i přes toto své konstatování uvádí (vedle referátů J. Boreckého a J. Vodáka – u nichž ovšem neeviduje podpisy šiframi – lze však v dostupných zdrojích najít ještě recenze v Akademii, v Národních listech, Naší době, Právu lidu, v Úhoru a ve Zvonu...). Zpráva o ohlasu vydávaného textu do tohoto typu edice jistě patří, měla by však být ucelená a informačně úplná. Takto působí tato pasáž poněkud chaoticky (integruje naopak ohlasy dalších Šimánkových prací) a nezaceleně (účelně registruje rovněž Šimánkovu polemickou reakci na Vrbovu recenzi v Nových Čechách v březnu 1920, resp. na zmíněné obvinění z plagiátorství, ta však chybí v závěrečné bibliografii; pomíjí ovšem další podobnou odmítavou reakci Jana Havlasy v Tribuně 29. 4. 1920).

Vlastní ediční zpracování Šimánkovy sbírky (jako IV. část předložené práce) je zpracováno pečlivě a je funkční. S relevantní oporou v základních editologických, resp. textologických příručkách Anna Staňková pracovala obezřetně vzhledem ke zvláštnostem textu a v souladu se současnými standardními postupy.

V následující kapitole o genezi editovaného textu autorka deklaruje, že její „nová edice vychází z prozkoumání dostupných pramenů“, konfrontuje různocněním adekvátně a chvályhodně podobu prvního vydání z roku 1916 (které bere oprávněně i odůvodněně za základ svého znění) a druhého vydání z roku 1920, resp. časopiseckých znění některých textů (Týden světem, Topičův sborník). Některé úpravy zde zachycené pak sama provádí ve své edici. Nicméně nezaznamenává, že povídka s původním titulem Ahmétin rubín vyšla již v březnu 1913 v Samostatnosti, předchozí časopisecká vydání povídek Upír a Černý rytíř uvádí nepřesně: Černý rytíř vyšel v Topičově sborníku již v říjnu 1914, Upír pak v únoru 1915 tamtéž (přestupný ročník vycházel od října do září následujícího roku).

Další kapitola relevantním způsobem popisuje zvolené a realizované Ediční řešení. Diskutabilní mohou být pouze drobnosti (např. úprava „tête-à-tête“ na „tête á tête“, výraz „skorem“ byl dobově spíše běžný než působící jako dialektismus). Připojené Vysvětlivky lze považovat za přiměřené.

V soupisu Literatury je zápis bibliografických údajů často nepřesný, neúplný a nejednotný: chybějí názvy textů, u časopisů kolísá způsob zápisu ročníků a vrocení, chybí údaje o číslech a datech, někdy i stránkový rozsah, nadbytečné jsou naopak údaje o nakladatelích, kolísá užití tiretu a pomlčky, ISBN není třeba uvádět (když už, tak důsledně všude), chybí informace o editorech příruček (a to i té s názvem Editor a text), není rovněž jasné, s kterými konkrétními texty nebo částmi z uvedených kompendií nebo kolektivních prací autorka pracovala (Ottův slovník naučný aj.).

Shrnutí: Samotnou edici s jejím popisem považuji za zdařilou, nedostatky jsou naopak v ostatních rovinách (částech) práce. Celkově lze přes uvedené výhrady konstatovat, že Anna Staňková ve své bakalářské práci naplnila stanovený cíl, prokázala schopnost soustředěné a spolehlivé textologické práce se svébytným literárněhistorickým materiálem. *Doporučuji* proto její práci k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*, nebo *dobře* (podle průběhu obhajoby).